

Sygn. akt **II AKa 93/16**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 czerwca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie, II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Piotr Brodniak
Sędziowie:	SA Janusz Jaromin (spr.) SA Bogumiła Metecka-Draus
Protokolant:	st. sekr. sądowy Karolina Pajewska

przy udziale prokuratora Prokuratury Okręgowej del. do Prokuratury Regionalnej Marka Gazińskiego

po rozpoznaniu w dniu 30 czerwca 2016 r. sprawy

J. R.

z powodu apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku łącznego Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 1 kwietnia 2016 r., sygn. akt III K 257/15

I. zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

II. zwalnia skazanego od ponoszenia wydatków za postępowanie odwoławcze.

Bogumiła Metecka-Draus Piotr Brodniak Janusz Jaromin

Sygn. akt II AKa 93/16

UZASADNIENIE

J. R. został skazany prawomocnymi wyrokami:

1) łącznym Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 2 lipca 2014 r. (III K 92/14) na karę łączną 6 lat pozbawienia wolności, za przestępstwa z art. 55 ust. 1, art. 56 ust. 3 art. 59 ust. 1, art. 18 § 3 kk w zw. z art. 59 ust. 1, 58 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, art. 224 § 1 w zb. z art. 160 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk i art. 239 § 1 kk, wykonywaną od 17 lutego 2011 r.;

który to wyrok łączny obejmuje:

a) wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 10 grudnia 2012 r. w sprawie III K 240/11, którym J. R. został skazany za przestępstwa:

- z art. 55 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii na kary 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności i 300 stawek dziennych grzywny po 50 złotych;

- z art. 56 ust. 3 powołanej ustawy na kary 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności i 200 stawek dziennych grzywny po 50 złotych;

- z art. 59 ust. 1 powołanej ustawy na kary 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności i 100 stawek dziennych grzywny po 50 złotych;

- z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 59 ust. 1 powołanej ustawy na kary 1 roku pozbawienia wolności i 50 stawek dziennych grzywny po 50 złotych;

- z art. 58 ust. 1 powołanej ustawy na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności;

- z art. 224 § 2 kk w zb. z art. 160 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk i w zw. z art. 11 § 2 kk na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- z art. 239 § 1 kk na karę 1 roku pozbawienia wolności;

- za które wymierzono kary łączne 5 lat pozbawienia wolności i 500 stawek dziennych grzywny po 50 złotych każda;

b) wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 11 października 2013 r. w sprawie III K 23/12, którym J. R. został skazany za przestępstwo z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk w zb. z art. 272 kk w zw. z art. 11 § 2 kk na karę 3 lat pozbawienia wolności;

2) Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 13 maja 2015 r. (III K 182/12), zmienionym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 8 października 2015 r. (II AKa 153/15) na karę łączną 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, dotychczas nie wykonywaną, za przestępstwa:

- z art. 284 § 2 kk, za które wymierzono karę jednostkową 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności;

- z art. 284 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk, za które wymierzono karę jednostkową 2 lat pozbawienia wolności;

- z art. 284 § 2 kk w zw. z art. 294 § 1 kk, za które wymierzono karę jednostkową 2 lat pozbawienia wolności;

3) Sądu Rejonowego Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 30 października 2014 r. (IV K 904/11) na karę łączną 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności, dotychczas nie wykonywaną, za przestępstwa:

- z art. 190 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk polegającym na groźeniu uszkodzeniem ciała, na karę jednostkową 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 18 § 2 kk w zw. z art. 156 § 1 pkt 2 kk w zw. z art. 64 § 1 kk, polegającym na usiłowaniu nakłonienia innych osób do połamania kończyn górnych i dolnych innej osoby oraz spowodowania obrażeń jego twarzy w zamian za 50.000 złotych, na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z dnia 1 kwietnia 2016 r., sygn. akt III K 257/15:

I. Na podstawie art. 85 kk i art. 86 § 1 kk oraz art. 569 § 1 kpk połączył orzeczone wyrokami opisanymi w punktach 1) - 3) kary łączne pozbawienia wolności i wymierzył J. R. karę łączną 11 (jedenastu) lat i 2 (dwóch) miesięcy pozbawienia wolności;

II. Na podstawie art. 577 kpk zaliczył na poczet tej kary łącznej okres wykonywania kary od 17 lutego 2011 r.;

III. Zasadził od Skarbu Państwa na rzecz adw. T. K. kwotę 147,60 (sto czterdzieści siedem i 6/10) złotych z VAT tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną z urzędu;

IV. Zwolnił skazanego od ponoszenia na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych w sprawie o wydanie wyroku łącznego.

Apelację od wyroku wniósł obrońca skazanego zaskarżając wyrok w części dot. rozstrzygnięcia o karze (pkt I wyroku) i zarzucając temu rozstrzygnięciu rażącą niewspółmierność w sensie surowości kary łącznej pozbawienia wolności w rozmiarze 11 lat i 2 miesięcy, tj. naruszenie art. 438 pkt 4 k.p.k.

Ponadto, zarzucił naruszenie prawa materialnego tj. art. 85a k.k. poprzez niewłaściwą ocenę okoliczności przedmiotowych i podmiotowych dotyczących skazanego skutkującą wymierzeniem mu łącznej kary pozbawienia wolności przy zastosowaniu zasady pełnej kumulacji, zamiast zasady absorpcji lub asperacji.

Tak podnosząc, obrońca skazanego wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez znaczne obniżenie kary łącznej orzeczonej względem skazanego w pkt I części dyspozytywnej wyroku przy zastosowaniu zasady absorpcji ewentualnie zasady asperacji.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja obrońcy skazanego, na uwzględnienie nie zasługuje.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż wyrok w sprawie III K 182/12 Sądu Okręgowego w Szczecinie, uprawomocnił się w dniu 8 października 2015 r., tj. po wejściu w życie ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy Kodeks karny oraz niektórych ustaw (Dz.U. z 2015 r., poz. 396), zatem nie ma w tym wypadku zastosowania wyłączenie nowych zasad łączenia kar, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ww. ustawy, tym samym należało rozważyć zgodnie z regułą wynikającą z art. 4 § 1 kk, które z zasad nowe czy poprzednio obowiązujące, są korzystniejsze dla skazanego. Analiza uzasadnienia zaskarżonego wyroku prowadzi do wniosku, iż Sąd meriti dostrzegł tę problematykę i przeprowadził stosowną analizę „względności” stanu prawnego obowiązującego obecnie i poprzednio - czemu dał wyraz na stronie 4 uzasadnienia, dochodząc do słusznej konkluzji, iż w stosunku do skazanego w ustalonym stanie faktycznym i prawnym, ustawa obowiązująca poprzednio, nie jest względniejsza, a wręcz przeciwnie to ustawa nowa, jest dla J. R. korzystniejsza, albowiem łączeniu podlegają kary łączne, a nie kary jednostkowe. Ustaleń z tym związanych oraz samego rozstrzygnięcia w tym zakresie, skarżący zresztą nie podważa. Także i Sąd Apelacyjny, ze swej strony, nie znajduje podstaw do kwestionowania ustaleń poczynionych przez Sąd Okręgowy. Apelacja obrońcy J. R. skierowana jest przeciwko wysokości orzeczonej kary łącznej, która zdaniem apelującego jest zbyt surowa, albowiem sąd pierwszej instancji dokonał niewłaściwej oceny okoliczności podmiotowych i przedmiotowych dotyczących skazanego, co w konsekwencji doprowadziło do wymierzenia mu kary pozbawienia wolności przy zastosowaniu zasady pełnej kumulacji, a nie zasady absorpcji czy też asperacji.

Przechodząc zatem do meritum sprawy wskazać należy, iż zgodnie ze wskazaniami art. 86 kk, możliwą do wymierzenia skazanemu, była kara pozbawienia wolności w granicach od 6 lat (wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 2 lipca 2014 r., III K 92/14) do sumy kar łącznych, która wyniosła 11 lat i 2 miesięcy. Sąd Okręgowy trafnie uznał, iż właściwą karą dla J. R. będzie kara 11 lat i 2 miesięcy.

Kara łączna powinna być postrzegana jako swoiste podsumowanie działalności przestępczej sprawcy. Stanowi ona wyraz potępienia w stosunku do postępowania sprawcy, jak również podkreśla nieopłacalność przestępczej działalności. Z drugiej strony, orzeczonej karze łącznej powinna być niezbędna dla osiągnięcia celów indywidualnego oddziaływania. W procesie orzekania kary łącznej sąd powinien opierać się na dyrektywach określonych w art. 85a kk, jednakże wspartych na dyrektywach pomocniczych, tak aby możliwa stała się odpowiedź na pytanie czy w danym przypadku zachodzą okoliczności, które przemawiają za zsumowaniem dolegliwości, czy też przeciwnie w imię racjonalizacji karan, wskazują na konieczność pochłonięcia części kar. Stosowanie zatem kumulacji albo absorpcji, jako że są to rozwiązania skrajne, wymaga istnienia szczególnych przesłanek przemawiających za jednym albo drugim

rozstrzygnięciem. Jak słusznie wskazał sąd meriti w niniejszej sprawie, brak takich przesłanek w odniesieniu do postulowanej absorpcji. Nie jest nią ani dotychczasowa linia życiowa skazanego, ani sposób zachowania skazanego w zakładzie karnym, ani relacje pomiędzy czynami, za które wymierzono kary podlegające łączeniu.

W ślad za sądem pierwszej instancji wskazać należy, iż J. R. został skazany za wiele przestępstw (przy czym są one w ramach poszczególnych wyroków), różnorodnej. Są to zarówno czyny z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, przeciwko mieniu, godzące w działalność instytucji państwowych, ale i także w życie i zdrowie człowieka. Nie można też zapominać o powrotności skazanego do przestępstwa, na co słusznie wskazał także Sąd Okręgowy. J. R. został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 16 marca 2004 r., sygn. akt V K 609/03 na karę łączną 6 lat i 9 miesięcy, z której to warunkowo przedterminowo zwolniony został w dniu 8 października 2007 r., z okresem próby do dnia 8 października 2009 r., co nie zapobiegło jego powrotowi na drogę przestępstwa. Jednocześnie jak wynika z analizy wyroku w sprawie III K 182/12 Sądu Okręgowego w Szczecinie, czynu opisanego w jego punkcie I, dopuścił się w trakcie trwania okresu próby związanej z udzielonym mu warunkowym przedterminowym zwolnieniem, a opisanego w punkcie II części dyspozytywnej, w bardzo krótkim czasie po jego zakończeniu (k-10-12). Prawidłowym jest także podniesiona przez sąd pierwszej instancji okoliczność, że przestępstwo z wyroku Sądu Rejonowego Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 30 października 2014 r., sygn. akt IV K 904/11 (k- 39-40), jest co do modus operandi powieleniem wczesnej fazy przestępstwa, za które J. R. został skazany w 2004 r. w sprawie V K 609/03 i co zatem bezsprzecznie wskazuje, że nie ma u niego cech poprawy. Skazany jest zatem osobą wysoce zdemoralizowaną, która stwarza niebezpieczeństwo dla społeczeństwa. Ponadto jego zachowanie w izolacji, także nie jest jednoznacznie pozytywne, bowiem jak wynika z opinii z dnia 9 grudnia 2015 r., ocenione jest ono jako umiarkowane, chociaż z tendencją do zachowania poprawnego. Mimo 44 nagród, osadzony był też 6 razy karany dyscyplinarnie. Do przełożonych odnosi się grzecznie i regulaminowo, to jednak w sytuacjach niekorzystnych reaguje arogancko, roszczeniowo lub manipulacyjnie. Co bardzo istotne do popełnionych przestępstw i dotychczasowego życia, jest ustosunkowany bezkrytycznie (k-30-31). Powyższe bezspornie wskazuje, iż nie ma w nim woli zmiany.

Właściwa jest zatem konstatacja sądu meriti, iż w przypadku skazanego nie zachodzą przesłanki do zastosowania zasady absorpcji ani nawet asperacji, istnieją natomiast podstawy do zastosowania zasady kumulacji. Jak wskazano powyżej J. R. był karany i chociaż dostał szansę w postaci warunkowego przedterminowego zwolnienia, to dopuścił się kolejnych przestępstw i to już w warunkach recydywy. Tym samym udowodnił, że w ogóle nie szanuje obowiązujących norm prawnych, ani norm postępowania obowiązujących w społeczeństwie. Poprzednie skazanie, nie powstrzymało go przed powrotem na drogę przestępstwa, zatem nie spełniła ta kara funkcji wychowawczej ani prewencyjnej. Nie ma zatem żadnych racjonalnych powodów, by poprzez zastosowanie asperacji, a tym bardziej absorpcji w swoisty sposób obecnie premiować skazanego. Nie jest takim powodem jego zachowanie w warunkach zakładu karnego, któremu przecież daleko do poprawnego. Odnosząc się natomiast do faktu współpracy z organami ścigania tak szeroko omawianej w apelacji, to zważyć należy, iż ów fakt nie jest okolicznością, która niweczy ocenę związku podmiotowego, przedmiotowego i czasowego pomiędzy czynami objętymi skazaniami podlegającymi łączeniu. Ponadto powstaje pytanie ile razy fakt współpracy z organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości, może być podnoszona jako okoliczność łagodząca. Z uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 30 kwietnia 2013 r., sygn. akt II AKA 72/2013 zapadłego po rozpoznaniu apelacji obrońcy oskarżonego wywiezionej w sprawie Sądu Okręgowego w Szczecinie sygn. akt III K 240/11 (który, to następnie został objęty wyrokiem łącznym w sprawie sygn. akt III K 92/14), bezspornie wynika, iż właśnie ta okoliczność miała wpływ na obniżenie wymierzonej tym wyrokiem J. R. kary łącznej, cyt. „Taka postawa oskarżonego J. R. winna znaleźć swój wyraz przy miarkowaniu wysokości należnej oskarżonemu kary łącznej pozbawienia wolności, w kierunku zastosowania zasady absorpcji” (k- 21 uzasadnienia w sprawie II AKA 72/13).

Zastosowanie zatem zasady absorpcji lub nawet asperacji stanowiłoby nadmierne dobrodziejstwo dla skazanego i nie spełniałoby celów zapobiegawczych i wychowawczych, które kara ma za zadanie osiągnąć. Zważając na dotychczasowe zachowanie J. R., istnieje duże prawdopodobieństwo, że po wykonaniu kary dalej będzie on działał wbrew przepisom prawa. Tylko kara łączna wymierzona z zastosowaniem zasady kumulacji, może nań wpłynąć wychowawczo. Również za zastosowaniem tej zasady przemawiają dyrektywy prewencji generalnej. Chodzi tu o wzmocnienie społecznego

poczucia, że przestępstwo nie uchodzi bezkarnie i nie jest opłacalne, w szczególności popełnianie większej ilości przestępstw i możliwość wymierzenia kary łącznej, nie wiąże się automatycznie ze zmniejszeniem sumy dolegliwości, wiąże się natomiast z realnym ryzykiem poniesienia surowej kary. Nie może dochodzić do sytuacji, w której opłacalnym jest popełnianie większej ilości przestępstw. Zastosowana zatem w niniejszej sprawie zasada pozwala najpełniej oddać w nowo orzeczonej karze łącznej wszystkie podniesione powyżej okoliczności.

Mając na uwadze powyższe należy uznać podniesiony przez apelującego zarzut naruszenia art.438 pkt 4 k.p.k. polegający na wymierzeniu kary rażąco surowej jest całkowicie chybiony. Kara wymierzona z zastosowaniem kumulacji, jak wskazano powyżej jest prawidłowo ukształtowana, uwzględnia wszystkie dyrektywy zawarte w art. 85 a kk, zarówno te odnoszące się do prewencji indywidualnej, jak i generalnej, a także sądowe dyrektywy pomocnicze. I w żadnym razie nie razi surowością, co sugeruje obrońca skazanego J. R.. Dlatego też, zaskarżony wyrok na podstawie art. 437 § 1 kpk, należało utrzymać w mocy.

Na podstawie art. 624 kpk Sąd Apelacyjny zwolnił skazanego od ponoszenia wydatków za postępowanie odwoławcze biorąc pod uwagę jego sytuację – pobyt w izolacji - ich uiszczenie byłoby dla niego zbyt uciążliwe.

Bogumiła Metecka-Draus Piotr Brodniak Janusz Jaromin